

Gáspár Bencéné Vér Katalin – Orbán Anna

AZ INFORMATIKA TANTÁRGY OKTATÁSI STRUKTÚRÁJA ÉS A TÁVOKTATÁS HELYZETE AZ ÁLTALÁNOS VÁLLALKOZÁSI FŐISKOLÁN*

Az Általános Vállalkozási Főiskola a magyar felsőoktatás egyik legfiatalabb intézménye. Az oktatás az 1996/97-es tanévben indult meg két képzési formában, nappali és levelező tagozaton. Az 1998/99-es tanévtől, tehát mindössze két éve, távoktatás is folyik a főiskolán.

Az informatika oktatása az Általános Vállalkozási Főiskolán

Az Informatika tantárgy oktatásának általános célja: olyan gazdasági szakemberek képzése, akik rendelkeznek a modern információ-technológiai alapismeretekkel, és képesek ezen ismeretek felhasználására. A képzés előterében az általános érvényű ismeretek állnak, és nem az egyes szoftvertermékek. Az informatika oktatás eredményeként a hallgatóknak képeseknek kell lenniük az integrált rendszerek kategóriáiban gondolkodni, más szakterületek szakembereivel kommunikálni, közös feladatok megvalósításában részt venni, valamint az információ-technológiát üzemi és üzemen kívüli gyakorlatban célirányosan felhasználni.

A képzés céljait figyelembe véve olyan oktatási anyagot alakítottunk ki, amely számos vonatkozásában újnak tekinthető. A képzés során az informatika széles területét kívántuk lefedni. Arra törekedtünk, hogy az informatikai és a felhasználói ismereteket minél gyorsabban és hatékonyabban, – már a képzés korai szakaszában –, megtanulhassák a hallgatók. Ezzel célunk egyrészt az, hogy ezekre az ismeretekre a többi tantárgy építhessen, másrészt, hogy a hallgatók már tanulmányaik kezdetétől támaszkodhassanak egy jól ismert technikai háttérre. Nagy figyelmet fordítunk arra, hogy az oktatási anyag mindig kellően modern legyen. Ennek megfelelően az alapismereteket tartalmazó tananyagban belül a szokásosnál nagyobb súlyt kapott a számítógépes hálózatoknak (ezen belül kiemelten az Internetnek), az adatbázisok kialakításának, valamint a szoftverképzés módszertanának (ezen belül az objektumorientált programozásnak) a bemutatása. A tantárgy oktatásának harmadik félévében a hallgatók az integrált vállalati információrendszerek felépítésével és működésével ismerkedhetnek meg.

* *Kivonat a Magyar Informatikusok 2. Világtalálkozóján Budapest, Gábor Dénes Főiskola, 2000. június 5-8. elbangozott előadásból.*

A tananyagok elsajátítását tankönyvsorozat segíti. A tankönyvek felépítése, példaanyaga segíti az önálló feldolgozást, a távoktatást.

A jelenlegi oktatási struktúrában az Informatika tantárgyat 3 félévben oktatjuk, melyet az első szemeszterben a nappali és levelező tagozaton egy fakultatívan választható előkészítő kurzus előz meg.

A tantárgy oktatási ütemezése:

Előkészítő 1. félév

Informatika I. 2. félév

– Óraszám: 24 óra elmélet + 24 óra gyakorlat

Informatika II. 3. félév

– Óraszám: 24 óra elmélet + 24 óra gyakorlat

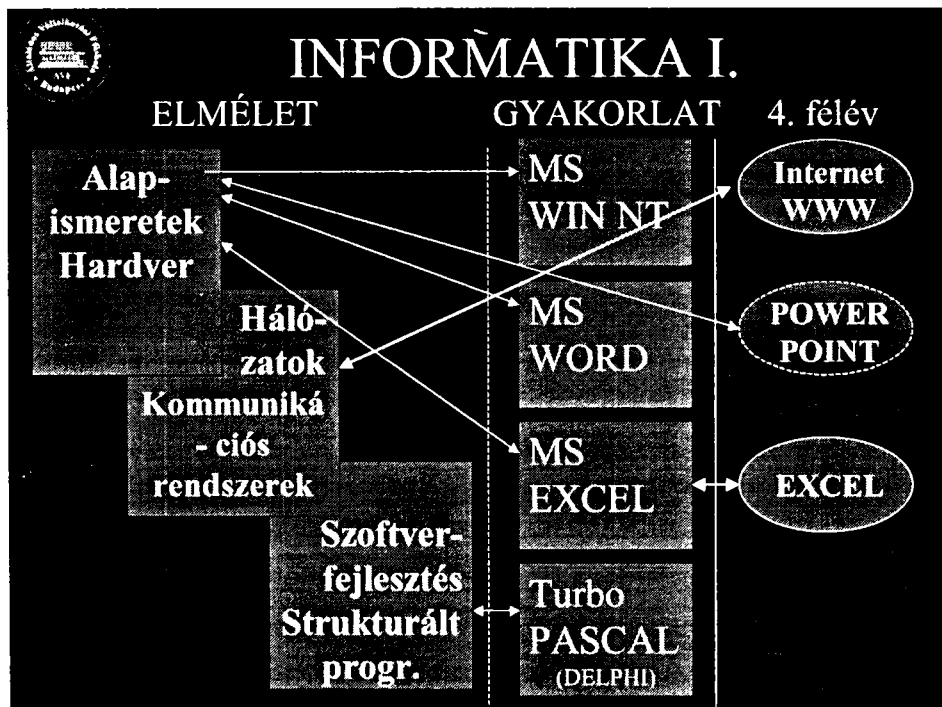
Informatika III. 4. félév (2000/2001 tanévtől az 5. félév)

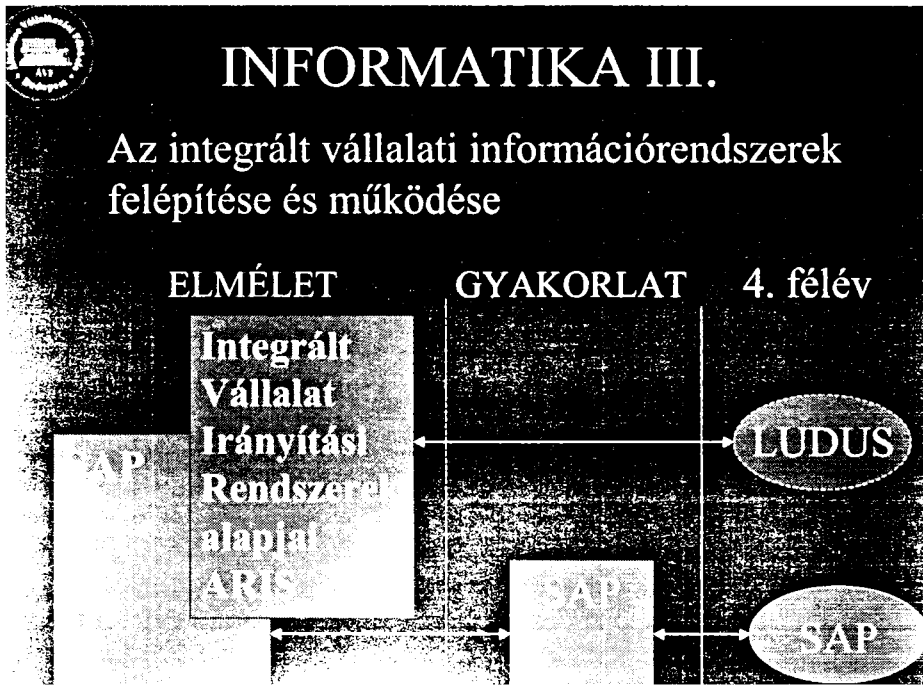
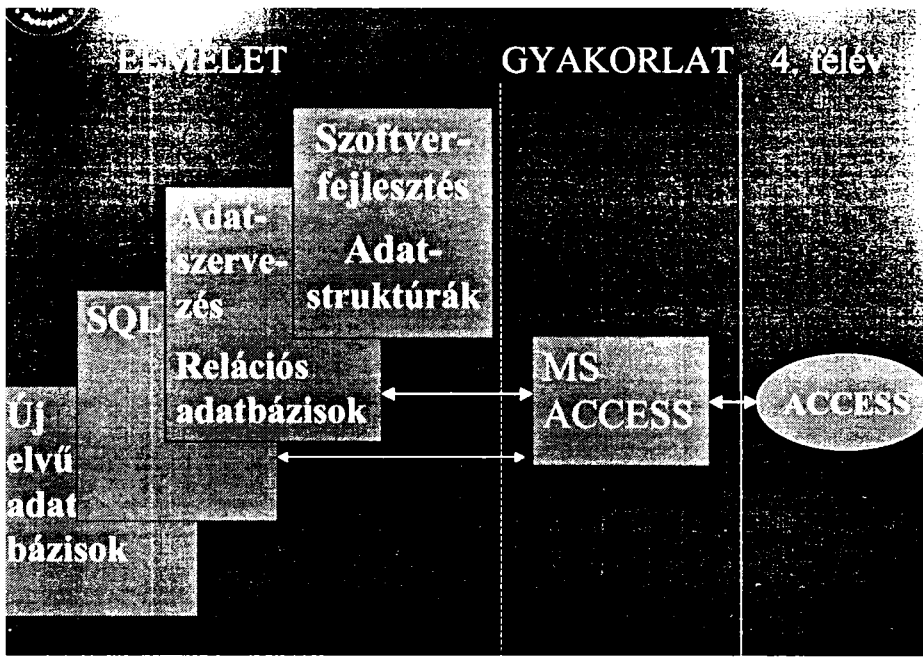
– Óraszám: 12 óra elmélet + 12 óra gyakorlat

A tantárgy szerkezete, amelyet a következő ábra is szemléltet, az alábbi fő területeket fedi le:

- Általános számítástechnikai alapismeretek.
- Programozási alapismeretek.
- Adatszerkezetek, adatbázis létrehozásának módszertani alapismeretei.
- Integrált vállalati információrendszerek alapjai.
- Gyakorlati számítógép-kezelési ismeretek.
- Szabadon választható tárgyak, amelyek részben előkészítő kurzusokat jelentenek olyan hallgatók számára, akik informatikát még nem, vagy alig tanultak, részben felsőbb évben vállalati döntési játékot (LUDUS) vagy további informatikai, programozási ismeretek megszerzését teszik lehetővé.

Az Általános Vállalkozási Főiskolán a hallgatók az 1999/2000. tanévig kizárólag vállalkozásszervezési szakon tanultak. Végzettségük megkívánja, hogy magas szinten sajátítsák el nem csak a gazdasági életben szükséges informatikai alapismereteket, hanem a vállalkozások, különösen a közép- és kisvállalkozások információs rendszer-szervezésére vonatkozó ismereteket is. Ezt a célt szolgálja az Informatika III. tantárgy keretében oktatott „*Integrált vállalati információs rendszerek elméleti és gyakorlati alapjai*” témakör.

Az Általános Vállalkozási Főiskola Informatika III. tantárgyainak struktúrája

Az Informatika III. tantárgy általános célja: átfogó informatikai, számítástechnikai ismereteket nyújtani a vállalati komplex, integrált információs rendszerek tervezéséről, felépítéséről, működéséről, bevezetéséről és működtetéséről. A tantárgy tematikájának összeállítása során feltételeztük, hogy a hallgatók rendelkeznek az alapvető gazdasági informatikai és vállalat-gazdaságtani ismeretekkel, s motiváltak érzik magukat ezen ismeretek gyakorlati hasznosításának kiszélesítésére. Korábban az oktatás során demonstrációs rendszerként a BaaN IV-t, az 1999/2000 tanévtől pedig az SAP R/3 rendszert használtuk. A gyakorlatok szervesen illeszkednek az elméleti képzéshez.

Informatika III. gyakorlatok tematikája:

- bejelentkezés az SAP R/3 rendszerbe
- az SAP R/3 menüszerkezete
- a rendszerbeli navigálás módjai
- a vállalati folyamatmodell megtekintése
- az SAP R/3 moduljai
- adatkezelés a rendszerben (adatbeviteli képernyők)
- kimutatások (riportok) készítése
- esettanulmány (Az SAP R/3 IDES tutorial segítségével)

Távoktatás az Általános Vállalkozási Főiskolán

Az 1998/99-es tanévben elindított távoktatásos képzési forma mindössze két éves múlttal rendelkezik, ezért főként az elképzeléseinket, kísérleteinket, útkeresésünket szeretnénk bemutatni ezen oktatási formával kapcsolatosan.

Az Informatika tantárgy struktúrája a távoktatási tagozaton a nappali és a levelező tagozathoz hasonló, de az oktatási félévekben és a tantárgy óraszámában eltér. A távoktatási tagozaton az informatika tantárgyat – a kreditrendszerhez hasonló módon – különböző félévekben vehetik fel a hallgatók, természetesen a tantárgyi struktúra elemeinek egymásra épülését figyelembe véve. A gyakorlatban a hallgatók többsége már az első évfolyam első félévében felveszi az Informatika I-et, de ha kimaradt, vagy nem sikerült a tantárgy előírt követelményeit teljesíteni, akkor a következő félévben újra lehetőség nyílik a tantárgy felvételére. Azok pedig, akik sikeresen elsajátították az Informatika I-et, felvehetik az Informatika II-t. Mivel így az évfolyam hallgatói eltérő módon haladhatnak, az oktatás megszervezése bonyolultabb.

Az Informatika tantárgy elsajátítását a távoktatási tagozaton

- egy tankönyvsorozat,
- a félév során megoldandó házi feladatok,
- előadások (mentori konzultáció),
- és gyakorlatok

segítik.

A tankönyvsorozat úgy készült, hogy figyelembe vettük a távoktatás sajátosságait. A tananyag tartalmazza az elméleti ismeretek mellett a szemléltető példákat, bőséges ábraanyaggal, majd ellenőrző kérdéseket és feladatokat az önellenőrzéshez. A félév során megoldandó két házi feladat is jól használható a felkészültségi szint ellenőrzéséhez. A házi feladat beadásakor a hallgatók megkapják a feladatok megoldását, amivel összehasonlíthatják saját munkájuk eredményét.

A tantárgy oktatását félévenként 12 óra előadás (mentori konzultáció) segíti, ami arra szolgál, hogy a tanár segítse a anyag feldolgozását, egyben lehetőséget nyújt a hallgatóknak, hogy kérdéseikre választ kapjanak.

Mivel az Informatika tantárgy erősen számítógép- és szoftver függő, ezért a hallgatók számára gyakorlatokon biztosítunk géphasználatot. Ezek a gyakorlatok elsősorban azon hallgatók számára fontosak, akik nem rendelkeznek számítógép-hozzáféréssel, de a gyakorlatok azért is népszerűek, mert tanári segítséget biztosítanak a feladatok megoldásához. Egy éves távoktatási tapasztalat után úgy gondoltuk, hogy az oktatást további eszközökkel segítjük, átdolgozzuk Internetre.

A kísérletben részt vettek:

- a német Hageni Egyetem,
- a Budapesti Távtanulási Központ (Halász Gábor)
- a KFKI RMKI (dr. Giese Piroska)
- és az Általános Vállalkozási Főiskola (dr. Orbán Anna).

Az 1999/2000-es tanév 2. félévének megkezdésekor felmérést végeztünk a kísérletben részt vevő hallgatói körben az Internet- és az e-mail hozzáférésről.

A következő adatokhoz jutottunk:

Csak internet hozzáféréssel rendelkezik:	6 fő
Csak e-mail hozzáféréssel rendelkezik:	12 fő
Mindkettővel rendelkezik:	44 fő
Egyikkel sem rendelkezik:	43 fő

Kérdéseinkre 105 fő válaszolt. A félév elkezdése után még kb. 20 fő jelezte, hogy rendelkezik internet és e-mail elérhetőséggel, így a kb. 180 fős évfolyam harmadát tudtuk bevonni kísérletünkbe.

Az átdolgozás eredményeként a tananyag az interneten a következő formákban érhető el:

- HTML formátumban,
- PDF formátumban,
- PowerPoint bemutatóként,
- letölthetően a példaanyagok, a házi feladatok és megoldásuk.

A tananyagnak egy részét HTML formátumban készítettük el, mert ez volt a leg-munkaigényesebb forma, viszont a hallgatók számára a leglátványosabb és legkönnyebben kezelhető forma is. Mivel a tananyagok Word formátumban már rendelkezésre álltak, az Adobe Acrobat programja segítségével viszonylag könnyen tudtuk a tananyagot PDF formátumra konvertálni. Ennek a módszernek az az előnye, hogy a Word programban használt kiemelések és hivatkozások könyvjelzőként hasznosíthatók, és a tananyag olvasásához, nyomtatásához szükséges Acrobat Reader program mindenki számára elérhető.

A tananyagban szereplő példaanyagokat (Word dokumentumok, Excel munkafüzetek, Access adatbázisok, Pascal programok) eddig a főiskolán a gyakorlatok folyamán másolhatták le a hallgatók, de most lehetőség nyílik arra, hogy közvetlenül az Internetről töltsék le ezeket a fájlokat a hallgatók. A házi feladatokat szokásos módon papíron kapják meg a hallgatók, de most már lehetőség van arra, hogy Word formátumban letöltsék a feladatokat, majd a megoldást a szövegszerkesztővel beírva, elektronikus levél formájában küldjék vissza. A hallgatók kérésére a főiskola WEB honlapjára (www.villanyi.avf.hu) is feltettük egy-egy előadás anyagát, illetve a hallgatók számára fontos információs listákat. Mivel ezt a Web oldalt bárki elérheti, csak korlátozottan használjuk ezt a lehetőséget.

Tapasztalataink a kísérleti félévvel kapcsolatosan kedvezőek. A hallgatók közül sokan látogatták az Internetes oldalakat, használták fel az elektronikus levelezés eszközeit információ kérésére, problémák jelzésére. Sajnos, a házi feladat beadásával kapcsolatosan még a hagyományos, papíros forma dominált.

Továbblépésként tervezzük, hogy mivel a hallgatóknak csak mintegy harmada rendelkezik internet és e-mail hozzáféréssel, de többségük számára elérhető számítógép, ezért a következő időszakban CD lemezen is rendelkezésre bocsátjuk tananyagainkat.

